

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון ג' בסיון תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - כ"ד

1. כשהעד נשאל לצפונה או לדרומה, מתי דבריו קיימים?

בימות הגשמים: אם ענה לצפונה, שהחמה נכנסת מדרום למערב בשקיעה. נמצא שהלבנה במערב מצפון לחמה שמגיעה לשם.
בימות החמה: אם ענה לדרומה, כיון שהחמה עוברת את רוב המערב ושוקעת בקצה צפון מערבי, וכיון שנראית הלבנה רק סמוך לשקיעה והיא בדרום מערב, נמצא שהחמה כבר עברה את הדרום. וא"כ הלבנה מדרומה.

2. על אלו עדויות נוספות שנו רבותינו, אם דברי העד נכונים?

- א. עד אחד אומר שהירח גבוה בשיעור ב' מרדעות, ואחד אומר ג'. עדותן קיימת. שיתכן שכ"א כדעתו.
- ב. אחד אומר ג' מרדעות ואחד אומר ה' עדותן בטלה. כיון שיש הפרש גדול ביניהם.
- ג. ראינוהו משתקף במים, בעששית, דרך העננים - אין מעידים עליו.
- ד. חציו במים [או עבים, או עששית] וחציו ברקיע - אין מעידין.
- ה. ראינוהו בלא כוונה, ושבנו לראות מדעתינו ושוב לא ראינוהו - אין מעידין עליו. שיתכן שראו עיגול קטן של ענן שנדמה להם כלבנה.

3. מנין שראש ב"ד אומר מקודש וכל העם עונים אחריו מקודש מקודש?

ראש ב"ד - "וידבר משה את מועדי ה'". **כל העם -** "אשר תקראו אותם" - קרי 'אתם'. ולרנב"י אלה "הם" מועדי - הם יאמרו מועדי. והטעם שאומרים פעמיים - "מקראי קודש" משמע שתי קריאות.

4. ד' שיטות נאמרו מתי עושים קידוש ע"י ב"ד. אלו הן?

- א. ת"ק במשנה - בין בזמנו [ליל 30] ובין שלא בזמנו.
- ב. ר' אליעזר ב"ר צדוק - שלא בזמנו אין מקדשין שכבר קדשו שמים.
- ג. פלימו - בזמנו אין מקדשין כיון שזהו זמנו וקדוש מאליו בלא חיזוק. שלא בזמנו מקדשין.
- ד. ר' אלעזר ב"ר שמעון - אף פעם לא מקדשים שונא' וקדשתם את שנת החמישים שנה, שנה [יובל] את מקדש ולא חדשים. ונאמר בשם שמואל הלכה כראב"ז. והוכיח אב"י כדבריו מהמשנה להלן ראוהו ב"ד וכו' ולא הספיקו וכו' ה"ז מעובר. ולא נכתב שיצטרכו לקדש מחר. ונדחה שיתכן שבדווקא נכתב 'מעובר' לחדש שאע"פ שאיפרסמא מילתא מ"מ מעברים ולא יאמרו למחר מקודש מאתמול.

5. דמות צורות לבנה היו לו לר"ג, בטבלא ובכותל בעליתו ובהן הסביר להדיוטות את שאלותיו. כיצד עשה, הרי כתוב "לא תעשון אתי" כדמות שמש?

תירץ אב"י: שאסרה תורה רק שמשין שאפשר לעשות כמותן ממש. כגון בית, כתבנית היכל. אכסדרה, כתבנית אולם. חצר כנגד עזרה. שלחן כנגד השולחן שבמקדש. מנורת ביתו כמנורת המקדש. אבל יכול של 5, 6, 8 גרות. אבל של 7 לא יעשה אפילו משאר מתכות כיון שכשרה גם מהם. ולר' יוסי ב"ר יהודה - אף של עץ לא יעשה. שאף היא כשרה כדרך שעשו מלכי חשמונאי. וחלקו חכמים וטענו שהיו אלו שיפודין של ברזל שחיפוסו בעץ וכשהעשירו עשו של כסף. וכשהעשירו יותר עשו זהב. וכן אסור לעשות דמות שמשים במרום, דהיינו דמות ארבעה פנים [שור, אדם, אריה, נשר] בחיה אחת. וכן אסור לעשות דמות אדם לבדו מלשון 'לא תעשון אותי'. וכן אסור לעשות שמשין שברקיע השביעי, כגון שרפים, אופנים, חיות הקודש ומלאכים. וכ"ז לעשות אבל לעבוד לא רק שמשים אסור אלא אפילו גבעות, ימים וכו' כדכתיב "אשר בארץ ומתחת" - לרבות אפילו שלשול קטן. **למסקנת הגמרא -** אף לבנה וחמה אסור. ולגבי ר"ג נאמרו ג' תירוצים:

- א. הנכרים עשו זאת. ומה שמצינו אצל ר' יהודה שאחרים עשו לו צורה בטבעתו, ובקש שמואל מר' יהודה שישחית הצורה כיון שהיה החותם בולט ואסור משום שיחשדוהו שעובד ע"ז. אבל לחתום בטבעת זו על שעה מותר, כיון שיוצר שקע. וכשהחותם שוקע להניחו מותר. אך לחתום אסור מפני שיעשה בשעוה צורה בולטת.
- הטעם שבביהכ"ס בנהרדעא היה אנדרטא,** והיו נכנסים רב ושמואל להתפלל שם ולא חששו לחשד - כיון שאצל רבים אין חשד ואף אצל ר"ג כיון שהוא נשיא ורבים מצויים אצלו נחשב כשל רבים.
- ב. היה זה של חוליות שחיברם רק בשעת העדויות ואין חשד. ג. ר"ג עשה בעצמו משום שסבר שכדי להתלמד מותר לעשות.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)